

Pedagoog Micha de Winter houdt Comenius-lezing in Naarden

'Intolerant zijn is gemakkelijker'

HILVERSUM, NAARDEN - „Je kunt dan wel met normen en waarden komen aanzetten, maar hoe pas je die toe? Dáár gaat het om. Hoe leer je iemand anders te respecteren? Het omgekeerde is namelijk veel gemakkelijker. Het is eenvoudiger om niet tolerant te zijn, je niet in te leven in andere opvattingen of levensstijlen of om een conflict met handgemeen te beslechten in plaats van erover te praten.”

DOOR JOS DE LEY

Opvoeding tot democratisch burgerschap staat al jarenlang hoog op het wensenlijstje van prof. dr. Micha de Winter. De pedagoog, die de Martinus Langveld-leerstoel van de Universiteit Utrecht bekleedt, is blij met de uitnodiging van de Comenius Stichting om op 22 april een lezing te houden in de Grote Kerk van Naarden. „Het thema burgerschapsvorming van de stichting past helemaal bij mij.”

In zijn kamer op het universiteitscentrum De Uithof vertelt de hoogleraar wat hem beweegt. „In de westerse samenleving is het individu in de afgelopen decennia steeds centraler komen te staan. Dat zie je weer spiegeld in de opvoeding en het onderwijs. Ouders willen dat hun kind gelukkig, zelfstandig en mondig wordt. Het onderwijs is gericht op individuele ontplooiing, ontwikkeling van talenten en keuzes maken. Op zich zijn dat enorme verworvenheden. Daar mogen we trots op zijn en die moeten we bewaken.”

Er zijn landen waarin die moge-

lijkheden niet bestaan. De Winter weet waar hij het over heeft. Hij is onlangs voor Unicef in Sudan geweest. „Daar telt het individuele belang niet. Als je afwijkt van de gebaande wegen, kan het je je kop kosten. Wij mogen dus wel blij zijn met wat we hebben. Maar de aandacht voor het individu is bij ons wel iets te ver doorgesloten.”

In de opvoeding gaat het erom kinderen zodanig toe te rusten dat ze goed kunnen functioneren in een samenleving. Dat is zowel noodzakelijk voor het individu als de gemeenschap, vindt de Utrechtse hoogleraar. „Ik pleit voor opvoeding in het algemeen belang. Je kunt dat invullen met het begrip democratie. Daarbij moet je niet meteen aan de politiek denken, maar meer in het algemeen aan de manier waarop je in een democratische samenleving met elkaar omgaat. Dat betekent onder meer dat je kinderen moet leren omgaan met verschillen tussen mensen. Onze samenleving is divers en diversiteit leidt tot conflicten. Daar moet je mee leren omgaan, dat gaat niet vanzelf. Het houdt ook in dat je respect moet opbrengen voor mensen met wie je geen affiniteit hebt.”

Kortom, om een volwaardig democratisch burger te zijn, moet je veel kunnen. „Democratisch burgerschap is niet alleen voor jezelf verantwoordelijk zijn, maar ook voor anderen. Bereid zijn om actief bij te dragen aan de samenleving. Dat hoef je in een dictatuur niet. Dat lijkt gemakkelijk en aantrekkelijk en er zijn binnen elke democratie altijd wel mensen die ervoor vallen of zelfs naar verlangen. Daar moet ook ruimte voor zijn, maar tegelijk moet een democratie zich ook wapenen tegen extreme en fundamentalistische tendensen.” Als mensen democratie belangrijk vinden, zullen ze eraan moeten werken. „Het

„In discussies is leren luisteren naar meningen van anderen ook van belang.” (Politiek debat Willem de Zwijger College, 2006).

ARCHIEFFOTO STUDIO KASTERMANS

is een moeilijk proces, je krijgt het niet op een koopje.” De Winter vindt het een must dat we kinderen opvoeden in een democratische levenswijze. „Het gaat erom jongeren enthousiast te maken. Dat lukt je niet met een boekje alleen of prediken vanaf de kansel. Het werkt slechts als we scholen inrichten als oefenruimtes voor de democratie. Stimuleer kinderen om verantwoordelijkheid te dragen voor wat er op school gebeurt.” De pedagoog verwijst naar het project burgerschapsvorming op Utrechtse basisscholen. „Daarbij leren zelfs de allerkleinsten 'vergaderen'. Dat betekent dat ze naar elkaar luisteren. Het gaat daarbij niet alleen om de wil van de meerder-

heid, maar ook om het belang van de minderheid. Samen oplossingen zoeken voor een probleem. Als kinderen een voorleesboek mogen kiezen, zitten er misschien tien pruilend in de klas die een ander idee hadden. Dan is het goed om te bedenken dat juf de volgende week het voorkeursboek van 'de anderen' onder handen neemt. Zo leren de kleintjes spelenderwijs omgaan met conflicten en tegenstellingen.” Hoewel De Winter betrokkenheid van kinderen bij hun eigen buurt of wijk toejuicht, plaatst hij daar een kanttekening bij. „Je hebt gemeenten die kinderen de indruk geven dat het door hen bedachte plan meteen uitgewerkt kan worden. Op die

Comeniusdag in Grote Kerk van Naarden

De Comeniusdag is op zondag 22 april vanaf 15.00 uur in de Grote Kerk van Naarden. Prof. dr. Micha de Winter spreekt over Kinderen als medeburgers. Voor muzikale omlijsting zorgen organist Wybe Kooijmans en het Blazersensemble Ottoni. Entree kost tien euro, jongeren betalen vijf euro. Betalen bij de ingang van de kerk of reserveren via 035-6940526. De Comenius Stichting draagt het gedachtegoed uit van de Tsjechische wijsgeer, pedagoog en theoloog Jan Amos Comenius (1592-1670), die is begraven in Naarden. Meer informatie www.comenius-naarden.nl

manier geef je hun een vals idee van democratie door ze direct hun zin te geven. Zo'n plan kan namelijk wel eens ingaan tegen het buurtbelang. Een skatebaan op een woonerf is leuk, maar kan ook tot veel herrie en overlast leiden. Het is dus zaak om jongeren een plan te laten ma-

ken en hun tegelijk de consequenties daarvan onder ogen te laten zien. Consumentisme in de zin van 'ik heb het bedacht en zo wil ik het hebben ook' moeten we niet hebben. Het gaat erom hoe je met de andere betrokkenen een goede deal kunt maken!”

Micha de Winter: „Ik pleit voor opvoeding van kinderen in het algemeen belang.” FOTO GPD